

Ondanks goede resultaten valt belangstelling tegen

Jan De Smet: 'Kokossubstraat hernieuwt zichzelf jaarlijks'

KOKOS
SUBSTRAAT

Teler Ariën Hartman (links) tegen Jan de Smet: "Tot week 38 ligt de productie op kokos ongeveer 1 kg per vierkante meter hoger."

Het productieproces vanaf de noot tot aan de kokosmat is onder controle. Het substraat is echt een natuurproduct want het groeit aan bomen. Bovendien is recycling mogelijk. Een mooier verhaal is er niet. Toch valt de belangstelling in Nederland volgens bodemkundige Jan De Smet tegen. Hij ontwikkelde een nog luchtiger kokosmat om Nederlandse telers over de streep te trekken. Bij de firma Hartman in Sexbierum en het Improvement Centre in Bleiswijk liggen proeven om te laten zien dat het goed en duurzaam telen is op kokos.

TEKST EN BEELD: MARLEEN ARKESTEIJN

Onze kokosplanken komen van onze eigen productielocatie in Sri Lanka. "We plukken de kokosnoten, vermalen de schil en bewerken en drogen de gemalen kokosnoten. Daarna zeven we de kokos om grovere of fijnere matten te maken, die meer of minder lucht kunnen bevatten", aldus Jan De Smet. Hij is directeur van Forteco BV. Samen met Ron en Perry van der Knaap uit Kwintshul ontwerpt en verkoopt hij kokossubstraten wereldwijd. Als bodemkundige gelooft hij in de voordelen van kokos boven andere substraten.

De matten worden in Sri Lanka tot 'planken' geperst om ze compact te kunnen vervoeren. Eenmaal op het bedrijf zwellen de planken na voldruppelen tot substraatmatten van 7,5 tot 10 cm hoog. De 'Power'-kokosplanken bevatten 25% lucht en de Profit-plank bevat 30% lucht. In Canada gebruiken de telers momenteel drie miljoen 'Profit'-planken, voornamelijk in de groenteteelt.

De Smet: "Een van de veelgehoorde bezwaren is dat kokos niet generatief genoeg is. Daarom hebben we de 'Maximum'-mat ontwikkeld, die heel grof is en daardoor een maximale hoeveelheid lucht van 40% kan bevatten. Het is een toevoeging aan de al bestaande alternatieven."

Paprika op kokos

Ariën Hartman teelt nu dertien jaar paprika's. Hij begon op steenwol. Toen er in het teeltseizoen van 1994/95 problemen waren met dikke wortels in de komkommer, kwam hij in aanraking met kokos. Zijn herfstteelt van komkommer op kokos ging fantastisch.

Toen Hartman tien jaar geleden ook wortelproblemen kreeg bij paprika ging hij over op kokos. De teelt verliep dat jaar super tot de langste dag. "Daarna ging het van ons af, omdat het niet goed ging met de water/luchtverhouding." Toen wist hij al dat hij een kokossubstraat moest hebben dat daar geen last van had.

"Ik geef meer dan vier keer de stralingssom aan water, omdat ik grove vruchten wil en het aborteren van vruchten door droogte 's nachts wil voorkomen. In de zomer krijgen de planten 's nachts minimaal drie waterbeurten."

Vervolg op
pagina 81

Jan De Smet: 'Kokossubstraat hernieuwt zichzelf jaarlijks'

Vervolg van
pagina 79

Hartman koos het jaar erna daarom voor perlite, omdat je daarmee continu water kunt geven zonder wortelproblemen. Ondertussen onderhield hij steeds contact met De Smet.

Vorig jaar deed hij proeven met een Profit-mat van 9,5 cm hoogte in plaats van 7,5 cm. Hij koos voor de hogere mat vanwege het idee: hoe hoger de mat, hoe droger. Tot de langste dag lag de productie voor op perlite, daarna trok het gelijk. Op het laatst was de productie op perlite hoger. Dit jaar probeert deze teler de extra luchtige Maximum-matten van 12 en 15 cm breed uit.

Tevreden

Hartman is tevreden. "Na twee weken hadden de planten op kokos een wat vegetatievere groei dan perlite. Uiteindelijk was er qua zetting en vroegheid geen verschil. De planten op beide substraten waren vanaf week 14 in productie. De kwaliteit van de vruchten was op beide groeimedia perfect." De teler geeft aan dat ondanks de hoge plantbelasting van 40 tot 50 vruchten per vierkante meter, de planten gewoon vruchten blijven aan maken. De sortering is 90% 80-ers. De Maximum mat blijft droger dan perlite. Tot week 38 ligt de productie op kokos ongeveer 1 kg/m² hoger. "Dat is positief, want het is inmiddels twee maanden na de langste dag."

Ook als de productie per saldo gelijk uitkomt met die van perlite, heeft kokos volgens Hartman als voordeel dat het een natuurlijk substraat is. De teler denkt daarom de proef het komende seizoen op grote schaal te herhalen.

Jan de Smet (links) bespreekt met paprikaconsulent Wim van Wingerden in het Improvement Centre in Bleiswijk de resultaten van de proef op kokos.

Proeven op Improvement Centre

Paprikaconsulent Wim van Wingerden test in het Improvement Centre in Bleiswijk het effect van het aanhouden van een of twee koppen per paprikaplant. Doel is te laten zien dat de groei-kracht in combinatie met een lage stengeldichtheid een beter rendement geeft. De proefplanten groeien op de luchtige Maximum-kokosplanken.

Van Wingerden test het paprikaras 'Spider' in een dichtheid van 5,5 stengels/m², met één kop per plant. In de andere helft van de kas heeft hij vanaf het begin twee koppen per plant aangehouden, met zes stengels/m².

De productie van het tweestengelsysteem ligt 1,5 kg/m² onder de productie van de teelt met één kop per plant. "Bij een lagere hoeveelheid stengels per vierkante meter is de zetting geen probleem, omdat er minder licht nodig is voor onderhoud van de plant. Bovendien geldt hoe groei-krachtiger een gewas is, des te geschikter het is voor dit systeem. In eerste instantie lijken de luchtige, droge kokosplanken de minste groei-kracht te geven. Het voordeel is echter dat je heel frequent kunt druppelen, waardoor je een betere wateropname en koeling krijgt."

In de proef gebruikt deze consulent 5,5 druppelaars/m². De planten krijgen kleine beurten van 50 cc per druppelaar en drie keer de lichtsom. 's Nachts krijgen de planten geen water.

Vorig jaar deed Hartman proeven met een Profit-mat van 9,5 cm hoogte. Dit jaar probeert deze teler de extra luchtige Maximum-matten van 12 en 15 cm breed uit.

De nieuwe Maximum kokosmat van Forteco BV is nog luchtiger dan zijn voorgangers. Productontwikkelaar Jan De Smet hoopt dat dit de tuinders in Nederland over de streep trekt om op kokos te gaan telen. Er lopen proeven bij de firma AC Hartman in Sexbierum en bij het Improvement Centre in Bleiswijk die gunstig uit lijken te pakken voor het nieuwe kokossubstraat.

SAMENVATTING